

Till: Folkhälsomyndigheten samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Att: Johan Carlsson och Anders Tegnell samt Dan Eliasson

Stockholm och Lund, 2020-12-14

Angående: prioritering vid vaccination

Styrelsen för Sveriges Auktoriserade Tolkar har med bestörtning noterat att vårt yrke inte nämns i Folkhälsomyndighetens *Nationell plan för vaccination mot covid-19*.

Vi önskar med detta brev påminna Folkhälsomyndigheten att enligt Era egna data (se *Förekomst av covid-19 i olika yrkesgrupper*, Artikelnummer 20099) är "översättare, tolkar och lingvister m.fl." den fjärde mest smittade yrkesgruppen i landet. Vi vill påpeka att de flesta översättare inte har någon fysisk kontakt med sina kunder eller arbetskamrater, eftersom de oftast arbetar ensamma hemma. De flesta smittade i yrkeskategorin torde därför vara tolkar, och risken för oss torde vara avsevärt högre än vad statistiken visar.

Tolkar arbetar på uppdragsbasis någon timme i taget. Vi brukar arbeta vid flera olika arbetsplatser under ett och samma dygn, i synnerhet auktoriserade tolkar som ofta har en hög tillsättningsgrad. En asymtomatisk, men smittad, tolk skulle kunna smitta personal och asylsökande under ett uppdrag hos Migrationsverket på morgonen, vårdpersonal vid ett sjukhus på förmiddagen, sedan några poliser, en advokat, och en misstänkt under ett polisförhör efter lunch, samt en domare, några nämndemän, en advokat, en åklagare och några åhörare i en domstol samma eftermiddag.

Många av våra kollegor är egentligen över pensionsåldern och tillhör därför en riskgrupp, men fortsätter att arbeta eftersom detta samhällsviktiga yrke är ett bristyrke. Trots tolkbristen behandlas tolkar ofta styvmoderligt, exempelvis i rätten. Mitt under brinnande pandemi kan en domare beordra tolken att sätta sig tätt intill den åtalade och viskningstolka i örat på denne under hela förhandlingen, eftersom domstolen av kostnadsskäl inte har tillräckligt många mikrofoner för alla rättegångar med tolk. Domare och nämndemän bär ibland visir, men ingen skyddsutrustning erbjuds till tolken. Polisförhör är ett annat exempel: de genomförs numera med plexiglas som skyddar polisen mot smitta, men inte tolken. Dessvärre har vi noterat att de rättsvårdande

myndigheterna i många fall har tagit mycket lätt på rekommendationerna om att minska trängseln och i både rättssalar och förhörssrum har tolkar, advokater och misstänkta tvingats att sitta alldeles för tätt.

Distansarbete är tyvärr ingen bra lösning, för ljudkvalitén är oftast usel vid distanstolkning: myndigheterna och vårdinstanserna använder konferenstelefoner istället för individuella mikrofoner, ofta i små rum med hårda väggar där akustiken är undermålig. Att tolka under dessa villkor tar inte bara längre tid (och kostar därför betydligt mer), utan äventyrar också rättssäkerheten, patientsäkerheten och tolkens hörsel. Även om tolken inte lider någon hörsselförlust omedelbart blir vi så otroligt trötta av distanstolkning att de flesta tolkar hellre skulle ta riskerna med platstolkning även nu än att tolka en hel dag på distans.

Vi vet att Folkhälsomyndigheten inte kan tvinga Sveriges myndigheter och vårdinstanser att erbjuda skyddsutrustning till tolkar, och ni kan inte heller få dem att förbättra ljudmiljöer och investera i lämplig utrustning för att kunna möjliggöra högkvalitativ distanstolkning. Men det ni kan göra är att prioritera tolkar, eller i alla fall auktoriserade tolkar, vid vaccination. Om alla tolkar skulle erbjudas möjligheten att vaccinera sig redan i ett tidigt skede, skulle vi inte bara skydda en utsatt grupp i samhället. Vi skulle också kunna bidra till att begränsa smittspridningen bland offentliganställda, vårdpersonal och de utsatta människor som vi tolkar har kontakt med dagligen. Auktoriserade tolkar har yrkeslegitimation och kan enkelt styrka sitt yrke vid vaccination. Andra tolkkompetenser kan styrka sin yrkestillhörighet med arbetsgivarintyg eller liknande.

För att detta ska kunna ske, hoppas vi att Folkhälsomyndigheten i en reviderad *Nationell plan för vaccination mot covid-19* hänvisar specifikt till tolkar som en prioriterad yrkesgrupp.

För det fall nästa nivå av prioritering kommer att innefatta yrken med samhällsviktig funktion vill vi att myndigheterna specifikt nämner tolkar i sina exempel på sådana yrken. Vård och myndighetsutövning som anses samhällsviktig är ofta helt beroende av tolkar för att kunna ske på ett patient- och rättssäkert sätt. Trots detta nämns inte tolkar specifikt. Se till exempel *Samhällsviktig verksamhet vid nationell testning av symtom på covid-19* (MSB [2020-07149](#)).

Vi ser fram emot myndigheternas svar.

Med vänliga hälsningar

Sveriges Auktoriserade Tolkar, auktoriseradetolkar.se

För Sveriges Auktoriserade Tolkar styrelse:

Shawn Thane, ordförande

Urszula Pacanowska Skogqvist, vice ordförande

Basel Al-Shannag, kassör

Susanne Wihlborg, sekreterare

Ervina Novljakovic, ledamot

Vadim Belenky, suppleant

Rättstolkarna, www.rattstolkarna.se

För Rättstolkarnas styrelse:

Lotta Hellstrand, ordförande

Mirjana Kotur Hallberg, vice ordförande

Anna Lundberg, sekreterare

Sjukvårdstolkarna, sjukvardstolkarna.com

För Sjukvårdstolkarnas styrelse:

Violeta Janjusic, ordförande

Violetta Milutinovic, vice ordförande

Eliza Konarska, sekreterare

Zoran Vujovic, kassör

Stojan Beljkas, ledamot

Maria Komierowski, ledamot

Vision Rikstolk, <https://vision.se/System/Avdelningar/Stockholm/Riksavdelning-for-Tolkar/>

För Vision Rikstolk:

Alejandra Ezpeleta, ordförande

Med vänliga hälsningar

Shawn Thane, ordförande

Sveriges auktoriserade tolkar S.A.T. är Sveriges enda sammanslutning för landets samtliga auktoriserade tolkar.

SVERIGES AUKTORISERADE TOLKAR
Pålitlighet & Professionalitet